

Zagadnienia na zajęcia z filozofii dla studentów zaocznych IV-V-VI

Związki filozofii z teologią. Przykłady średniowiecznych i nowożytnych filozoficznych koncepcji Boga.

- ojcowie kościoła i próby syntezy myśli greckiej z chrześcijaństwem; Augustyn z Hippony i jego decydujące znaczenie dla kształtu chrześcijaństwa, a w szczególności dla protestantyzmu; zagadnienia: introspekcja, wolność woli, łaska, pochodzenie zła, idea Państwa Bożego i inne. Kwestia predestynacji w nawiązaniu do wieków późniejszych i współczesności – przykład amerykański;
- scholastyka i Tomasz z Akwinu: ścieżka wiary i rozumu, dowodzenie istnienia Boga, dowartościowanie ciała
- panteizm na przykładzie Benedykta Spinozy
- wiara jako sfera irracjonalna: Blaise Pascal oraz Søren Kierkegaard (protoplaści egzystencjalizmu)
- F. Nietzsche: krytyka chrześcijańskiego systemu wartości, moralność pana – moralność niewolnika, idea nadczłowieka, idea śmierci Boga.

Poznawcza sytuacja człowieka w świecie: wybrane przykłady filozoficznych modeli średniowiecza i nowożytności

- ukształtowanie się dwóch zasadniczych tendencji w starożytności: idealizmu i empiryzmu;
- średniowieczny spór o uniwersalia: realiści – konceptualiści – nominaliści i jego współczesne echa (na przykładzie trzech światów Karla Poppera);
- Kartezjusz – dwoistość rzeczywistości, racjonalizm, umysł „poza” światem, sceptycyzm metodyczny, kryteria wiedzy: jasność i pewność, ideał powszechnej nauki opartej na matematyce;
- empiryzm: Francis Bacon – praktycyzm, metoda indukcyjna, teoria złudzeń umysłu (cztery idole);
- sceptycyzm Davida Hume’a
- filozofia transcendentna Immanuela Kanta: na jakie pytanie odpowiada, jaki jest sens „przewrotu kopernikańskiego” przypisywanego Kantowi, co to znaczy *a-priori*, jak Kantowska teoria poznania przełożyła się na jego etykę – koncepcja imperatywu kategorycznego

- idealizm Georga W. Hegla: dialektyka, postaci ducha, koncepcja dziejów, pojęcie prawdy absolutnej

Filozofia polityki – najważniejsze koncepcje nowożytności

- Arystoteles o ustrojach politycznych (demokracja, arystokracja, monarchia)
- Thomas Hobbes i „Lewiatan” : wizja stanu natury, przyrodzonego ludziom egoizmu, walki wszystkich przeciwko wszystkim, oraz suwerennego władcy
- John Locke jako prekursor liberalizmu: racjonalność i kalkulacja, oświecony egoizm, idea niezbywalnych praw człowieka, państwo jako gwarant wolności i swobód jednostki, kwestia własności prywatnej
- Jan Jakub Rousseau: koncepcja „szlachetnego dzikusa”, pesymistyczna ocena cywilizacji, idea republiki i woli ludu jako suwerena oraz prawa wyrażającego wolę powszechną